Till

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

LI2025/01164

En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag. Förbundets näringspolitiska program inrymmer förslag på vad som behöver förändras och förbättras för att stärka företagsklimatet för mikro- och småföretag (SME:s) på ett nationellt plan.

I Småföretagarnas Riksförbunds medlemskrets ingår en hel del mindre företag inom de gröna näringarna vilkas intressen vi vill uppmärksamma i detta remissvar. Det handlar om medlemsföretag inom odling, djurhållning och småskalig livsmedelstillverkning.

Inledningsvis vill vi uttrycka vår uppskattning att utredningen så tydligt markerar behovet av kursförändringar och hur dessa motiveras med hänsyn till näringslivets konkurrenskraft och behov och då inte minst sett ur det småskaliga näringslivets perspektiv.

Det gäller särskilt förslagen att sammanföra kontrollverksamheten till två myndigheter, Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Detta borde rimligen medföra att irritationsmoment som lokala och individuella avvikelser i kontrollverksamheten undviks. Administrativt borde förenklingar också uppstå, nivån på framtida kostnader och avgifter är samtidigt ett frågetecken.

Mycket välkomna är också andra förslag i utredningen som:

- Åtgärder som stärker djurägarens ställning.
- Olika förslag avsedda att stärka det småskaliga näringslivet och dessas roll i en framtida landsbygdsutveckling.
- Ett mera pedagogiskt förhållningssätt till småföretag som utsätts för mycket omfattande krav på regelefterlevnad, ”….gränsfall bör tolkas till företagens fördel….”.
- Utökat informationsutbyte mellan kontrollmyndigheter.
- En mera enhetlig IT-infrastruktur.
- Avgifter tas bort för vissa kontrollåtgärder som är mera samhälleligt motiverade än riktade mot enskilda företag.

Frågetecken

Som framgår ovan är vi mycket positiva till en stor del av utredningens förslag. Samtidigt finns det anledning resa några frågetecken.

Från teori till verkstad

Att genomföra utredningens förslag blir i sig ett stort projekt och det finns en rad risker med ett så omfattande förändringsprojekt och som riskerar drabba inte minst småföretag i form av högre kostnader och svårgenomtränglig byråkrati.

Samråd med ”branschen”

Det är givetvis vällovligt att utredningen betonar behoven av samråd med ”branschen” i en framtida omställningsprocess. I det sammanhanget pekar man främst på LRF.

Här är det viktigt att understryka att LRF inte representerar alla berörda intressen, LRF mister alltmer sin roll som företrädare för produktionsjordbruket. Därför måste andra organisationer med koppling till småföretag och olika delar inom de gröna näringarna också ges förutsättningar att bidra och påverka.

Lantbrukets regelbörda behöver ses över i samarbete med branschen

Vi håller med om behovet av regelförenkling, men vill samtidigt understryka att detta inte endast, som utredningen föreslår, kan ses som en fråga att hantera mellan Livsmedelsverket, Jordbruksverket och LRF.

Vi vill också understryka att eventuellt arbete inom regelförenkling måste relateras till annat pågående liknande arbete med koppling till de olika råd som tillskapats.

Sammanblandning av samhällsrelaterade kontrollintressen och kommersiella kontrollintressen

En, som vi bedömer, viktig fråga som inte tas upp i utredningen gäller oetiska relationer mellan offentliga kontrollinstanser och kommersiella intressen. Här menar vi behövs etiska riktlinjer som tydliggör kraven på neutralitet.

Inte minst blir detta ett växande problem kopplat till olika krav på klimat-, miljö- och hållbarhetsrapportering. Ett aktuellt exempel är den oetiska sammanblandning av olika intressen som präglar rapporteringssystemet AGRONOD.

Ghassan Ghaziri

Sten Lindgren